

ΕΤΟΣ Α'.
ΑΡΙΘ. 2.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1868,

Τιμὴ ἑτησία, λ. 50
ἑκαστ. φύλ. » 5

Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ.

Παιδίον τι, Κωστής καλούμενον, δωδεκαετὸς τῆν ἡλικίαν, ἦτο τὸ πρῶτον τῆς τάξεώς του εἰς τὴν ἀριθμητικὴν. Μίαν ἑσπέραν, ἐνῶ ἡ μήτηρ του ὄπτηγε νὰ ἐπισκεφθῆ ἀσθενῆ τινα γειτόνισσαν, αὐτὸς ἐνησχολήθη προσθέτων διαφόρους ἀριθμοὺς εἰς τὴν πλάκα του. Ἄφου δὲ ἀπέρασεν ἀρκετὴ ὥρα τοιουτοτρόπως, στραφεὶς πρὸς τὸν πατέρα του εἶπεν·

«Πάτερ, θέσαστέ μου παρακαλῶ ἕν πρόβλημα καὶ θέλετε ἰδεῖ πόσον ταχέως θὰ τὸ λύσω.

«Πολὸν καλὰ,—» εἶπεν ὁ πατήρ του. «Ἴδου ἕν· Κυρία τις εὐγενῆς εὐρέ ποτε εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τῆς οἰκίας της ἕν βρέφος ἐπαργανωμένον, τὸ ὅποιον εὐσπλαγχνισθεῖσα ἐπῆρε καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ υἱοθετήσῃ. Ἄφου δὲ τὸ παιδίον ἔφθασεν εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἡ κυρία αὕτη ἔκαμε τὸν ἑξῆς λογαριασμόν.

Ἐδαπάνησα εἰς μισθοδοσίαν καὶ τροφήν μιᾶς τροφῆς ἀνά 55 δραχ. τὸν μῆνα ἐπὶ 3 ἔτη.

Εἰς ἐνδουμασίαν τοῦ παιδίου ἀνά 100 δραχμὰς τὸ ἔτος.

Εἰς τροφήν ἐπὶ 10 ἔτη ἀνά 200 τὸ ἔτος.

Εἰς βιβλία καὶ διδασκτρα » 60 » ἐπὶ 6 ἔτη

Εἰς κατοικίαν καὶ ζημίαν » 20 » ἐπὶ 12 »

Εἰς ἰατρὸν καὶ ἰατρικὰ » 200

«Δύνασαι τώρα,» ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ, — νὰ εὕρης πόσα ἔδαπάνησεν ἡ κυρία αὕτη διὰ τὸ παιδίον τοῦτο μέχρι τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας του ;

«Μάλιστα, — » ἀπεκρίθη ὁ Κωστής· καὶ εὐθὺς πολλαπλασιάσας καὶ προσθέσας τοὺς διαφόρους ἀριθμοὺς εὗρεν ὅτι ἡ κυρία εἶχε δαπανήσῃ 5,980· ἔπειτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν πατέρα του, αὕτης ἐκόστισε πάρα πολὺ, — εἶπε μετὰ θαυμασμοῦ !

«Ναί, οἰέ μου, πάρα πολὺ,» ἐπανελάθει ὁ πατήρ. «Ἄλλ' εἰπέ μου, δύνασαι σὺ νὰ πληρώσῃς τὸ ποσὸν τοῦτο ; »

«Καὶ πῶς νὰ τὸ πληρώσω ἐγὼ, ὅστις δὲν ἔχω εἰμὴ μόνον τρεῖς δραχμὰς, τὰς ὅποίας ὁ πάππος μου μοὶ ἔδωκεν τὸ νέον ἔτος ; »

«Καὶ ὅμως σὺ εἶσαι τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον χρεωσθεῖς ὄλον τοῦτο τὸ ποσὸν καὶ κατὶ περισσώτερον εἰς μίαν καλὴν καὶ περιποτητικὴν κυρίαν ! »

Ὁ Κωστής τὸν ἐκύτταζεν ἔκθαμβος. «Ναί ! οἰέ μου,— » ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ, — «τὸ εἶσαι ἀκριβῶς δώδεκα ἔτων καὶ ἡ μήτηρ σου ἐφρόντισε διὰ σὲ ἐκ γενετῆς· σὲ ἀνέθρεψε, σὲ ἐπρομήθευσε μὲ κατοικίαν καὶ μὲ ἐνδύματα, σοὶ ἔδωκε τὰ μέσα νὰ σπουδάσῃς καὶ ἔως τώρα ἔζησας μὲ ἄνεσιν καὶ μεγάλην περιποίησιν. Καὶ ὅμως χθὲς, ὅτε σὲ εἶδα μὲ τὸ πρόσωπον κατεδρασμένον, διότι σὲ ἔστειλεν εἰς τὴν ἀγοράν, «Ἴδοθ, — εἶπα,— ὁ Κωστής, ἀν καὶ χρεωσθῆ τόσα χρήματα εἰς τὴν μητέρα του, τὰ ὅποια δὲν δύναται ν' ἀποδώσῃ, πάλιν μουρμουρίζει, διότι τὸν στέλλει εἰς μίαν μικρὰν ὑπηρεσίαν, καὶ τοῦτο, οἰέ μου, μὲ ἐλύπησε πολὺ.»

«Διὰ τοῦ τρόπου τούτου σκοπεύεις νὰ πληρώσης τὸ χρέος σου πρὸς τὴν μητέρα σου; Ἀδὲ ὑπέφερε πολλά, διὰ τὰ ὅποια δὲν θὰ δυνήθῃς ποτε νὰ τὴν ἀνταμείψῃς διὰ χρημάτων. Τί δύνασαι νὰ τῆς ἀνταποδώσῃς διὰ τὴν ὅποιαν κατ' ἐκείστην λαμβάνει φροντίδα διὰ σέ; διὰ τὰς ἀγρυπνίας καὶ τὰς ἀνησυχίας τῆς, ἔταν ἀσθενῆς; διὰ τὰς περιποιήσεις καὶ τὴν μεγάλην πρὸς σέ στοργὴν τῆς; Ἄρτον δύνασαι νὰ ἀγοράσῃς καὶ ἐνοίκια νὰ πληρώσῃς; ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ποτέ. Διὰ τοῦτο υἱέ μου, πρέπει νὰ ὑπακούῃς καὶ νὰ ἀγαπᾷς τὴν μητέρα σου.»

Ὁ Κωστής ἠσθάνθη τὴν ἀλήθειαν τῶν παρατηρήσεων τοῦ πατρὸς του καὶ μετὰ δακρύων ὑπεσχάθη ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἤθελεν ἀγαπᾶ καὶ ὑπακούει τὴν μητέρα του, εἰς τὴν ὅποιαν ἐχρεώσται τὸ πᾶν.

Δὲν δύναται τις ἄρα γε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ διήγημα τούτο εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν μικρῶν ἀναγνωστῶν καὶ ἀναγνωστριῶν τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παίδων»; Καὶ δὲν εἶναι λογικὸν νὰ περιμένωμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς τοιοῦτους μιμουμένους τὴν καλὴν ἀπόφασιν τοῦ Κωστή; ἡμεῖς τοῦλάχιστον ὄχι μόνον συμβουλευόμεν τούτο, ἀλλὰ καὶ πιστεύομεν, ὅτι ὅλοι ὄσοι μέχρι τοῦδε ὅπωςδῆποτε ἐλόπησαν τοὺς γονεῖς των, θέλουσι συναισθανθῆ τὸ σφάλμα των καὶ ἀπορασίαι τοῦ λοιποῦ νὰ ἀγαπᾷσι καὶ ὑπακούωσι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα των.

ΤΙ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΚΑΜΗ ΜΙΚΡΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου ἐαυστήθησαν πρὸ πολλοῦ ἑταιρίαι τῆς ἐγκρατείας, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι νὰ ἀποτρέπωσι τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ νὰ μεταχειρίζωνται τὰ μεθυστικὰ ποτὰ καὶ οὕτω νὰ τοὺς σώσωσιν ἀπὸ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς μέθης. Αἱ ἑταιρίαι αὗται ἔχουσι βεβαίως κανονισμοὺς, εἰς δὲ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἔρους των εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ δώσῃ πᾶς ὅστις θέλει νὰ γαίνῃ μέλος τῶν ἑταιριῶν τούτων, ὅτι δὲν θὰ δοκιμάσῃ ποτὲ καὶ ἐν εἶδος μεθυστικοῦ ποτοῦ οὔτε ὅς

ἰ α τ ρ ι κ ὶ ν. Αἱ ἑταιρίαι αὗται ἔχουσι τὰς συναθροίσεις των, εἰς τὰς ὁποίας ἐκφωνοῦνται πολλοὶ λόγοι καὶ γίνονται πολλαὶ παρατηρήσεις ὑπὲρ τῆς ἐγκρατείας καὶ κατὰ τῆς ἀκρατείας, καὶ πολλοὶ πολλὰκις, δεδομένοι εἰς οἰνοποισίαν, ἐπέσθησαν νὰ παραιτήσωσι τὸ ποτὸν, πορευθέντες εἰς τὰς συναθροίσεις ταυτάς. Εἰς μίαν τοιαύτην συναθροίσειν ἔτυχε νὰ παρευρεθῆ παιδίον τι, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ ἦτο δομένος εἰς τὸ πίνειν

καὶ ἀφοῦ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὁ πατὴρ του ἔμαθε ποῦ ἦτο, τὸ ἤρώτησεν εἰρωνικῶς «Καὶ τί τάχα ὠφελήθης ἀπὸ τὴν πολυλογίαν ἐκείνην;»

«Ἐμαθα, ἀπεκρίθη μετριοφρόνως τὸ παιδίον, — ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοκιμάσω ποτὲ μεθυστικὸν ποτὸν· διότι ὁ δίδόμενος εἰς τὰ ποτὰ χάνει

- 1) Τὰ χρήματά του
- 2) Τὸν καιρὸν του
- 3) Τὸν χαρακτήρα του
- 4) Τὴν ὀγείαν του
- 5) Τὴν ἀνεξαρτησίαν του
- 6) Τὴν ἀξιοπρέπειάν του
- 7) Τὰ αἰσθήματά του
- 8) Τὸ αὐτεξούσιόν του
- 9) Τὴν ὀπλήφιν τῆς οἰκογενείας του
- 10) Τὴν ἀνάπαυσιν τῆς οἰκογενείας του
- 11) Τὴν εὐτυχίαν τῆς οὐζύου καὶ τῶν τέκνων του
- 12) Τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν του.
- 13) Τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος του
- 14) Τὴν ζωὴν του
- 15) Τὴν ψυχὴν του!

«Κατὰ τοὺς γενομένους ἐπισήμους ὁποιοῦσμοός, — ἐξηκολούθησε λέγον τὸ παιδίον, — πενήντα χιλιάδες (γυναῖκες καὶ ἄνδρες) καταβαίνουν κατ' ἔτος πρόωρα εἰς τὸν τάφον ἕκαστα τῆς μέθης. Πόσον τρομερὸν πρᾶγμα τὸ οἰνοποτεῖν! Εἰς τὰς ἀπλὰς καὶ ἀνεπιτηδεύτους ταύτας παρατηρήσεις τοῦ παιδίου ὁ πατὴρ ἔμεινεν

ἄφρωνος ἢ δὲ κατόπιν διαγωγή του ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ μικρὸς ἐκεῖνος υἱὸς του ἦτο ὁ σωτὴρ ἔχει μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς οἰκογενείας του.

Μικροὶ μου ἀναγνώσταί, ἀπέχεσθε ἀπὸ τὰ μεθυστικά ποτά.

ΠΩΣ ΔΥΝΑΤΑΙ ΤΙΣ ΝΑ ΗΝΑΙ ΕΥΤΥΧΗΣ.

«Μήτηρ, — εἶπεν ἡ μικρὰ Μαρία, — ἔμαθα νὰ ἦμαι εὐτυχής, — π ο λ ὸ ε ὀ τ υ χ ῆ ς.

— Πῶς; κόρη μου, — εἶπεν ἡ μήτηρ της.

— Ἐὰν προσπαθῶ πάντοτε νὰ κάμνω τοὺς περὶ ἐμὲ εὐτυχεῖς καὶ νὰ λησμονῶ τὸν ἑαυτὸν μου, — ἀπήντησε τὸ καλὸν κορτσάκιον.

ΠΕΡΙ ἈΡΤΟΥ (Ψωμοῦ).

Περὶ ἄρτου! καὶ τί τάχα δὲ μᾶ; εἶπει ὁ συντάκτης τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παίδων» περὶ πράγματος τόσοσὺ κόινου — περὶ πράγματος τὸ ὅποιον γνωρίζομεν καὶ μεταχειρίζομεθα ἀπὸ τὰ μικρὰ μας ἴνυχια; πῶσδὸν ν' ἀνακράξωσι πολλοὶ τῶν μικρῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παίδων», βλέποντες τὴν ἀνωθι ἐπιγραφὴν καὶ μόνον τοῦτο, μικροὶ μου φίλοι, εἶναι πολλὰ πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τὸν ἄρτον, τὰ ὅποια, φοβοῦμαι, πολλὰ ἀπὸ οἷς δὲν γνωρίζουν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐξεφθῆσαν ποτέ. Οὕτω λ. χ. πότε καὶ ποῦ εἰσηγήθη κατὰ πρῶτον ἡ κατασκευὴ τοῦ ἄρτου. Ποῖος ὁ ἐφευρέτης κλπ.

Περὶ τῶν δύο πρώτων αἱ γνώσεις μας εἶναι πολὺ περιορισμέναι. Εἰς τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως, κεφ. 3: 19 εὐρίσκομεν τὴν πρώτην ἱστορικὴν μνείαν περὶ ἄρτου, τὸ ὅποιον δείχνει, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ εἶναι παλαιωτάτη.

Οἱ Κινεζοὶ ἀποδίδουσι τὴν εἰς Κίαν εἰσαγωγὴν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἄρτου εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τῶν Σιὲ Νούγγ ὀνομαζόμενον, ὅστις ἔζησεν περὶ τὰ 1998 π. Χ.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐθεώρουν τὴν Ἴσαν ὡς ἐφευρέτριαν τῆς καλλιέργειας τοῦ σίτου καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἄρτου.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπέδιδον τὴν ἐφεύρεσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἄρτου εἰς τὴν Δήμητραν καὶ τὸν Τριπτόλεμον.

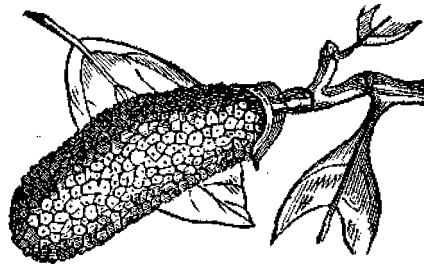
Οἱ πρώτοι κάτοικοι τῆς Ἰταλίας ἐκοπάνιζον τὸν σίτον (ὅπως τῶρα οἱ ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς κάμνουσι τὸν ἀραβόσιτον) καὶ τὸν ἔτρωγον βράζοντές τον ὡς μπουλουγοῦριον.

Εἰς τὰς χώρας, ὅπου δὲν εἶναι εἰσέτι γνωστὴ ἡ ἀρτοκοκία, οἱ ἄνθρωποι τρέφονται, ὅπως καὶ πρὸ τῆς ἐφευρέσεως αὐτῆς, μὲ ὄρυζον, ῥίζας διαφόρων φυτῶν, καρποὺς δένδρων, κρέας ζώων καὶ ὄφθαρια.

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς τρέφονται ἀκόμη καὶ τῶρα ἀπολλευστικῶς μὲ βρασμένον ὄρυζον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς μὲ εἰδὸς τις ῥίζης ἀλευρώδους, τὴν ὅποιαν κοπάνιζουσι ἢ ἀλέθουσι καὶ ἀναμιγνύοντες μὲ νερὸν τρώγουσι ὀμὴν, ἢ βρασμένην ἢ καὶ ψημμένην εἰς κλίβανον ἢ εἰς τὴν στάκτην.

Οἱ Ἑσκιμῶ, οἱ κατοικοῦντες τὰς κατεψυγμένας ζῶνας, τρέφονται κυρίως ἐκ τοῦ πάχους θαλασσίου τινὸς φύκης, ἣτις ζῆ εἰς μεγάλας ἀγέλας εἰς τὰς βορείους ἐκείνας θαλάσσας, καὶ ἐκ τοῦ κρέατος τῶν κτηνῶν, τὰ ὅποια ἐπιπέκτονται τὰ μέρη ἐκείνα κατὰ τὸ καλοκαίριον.

Ἄρτεκαρπος.

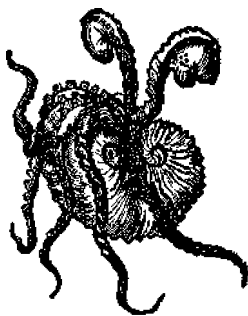
Οἱ κάτοικοι τῆς Πολωνησίας εἰς τὸν Εἰρηκὸν Ὠκεανὸν ζοῦν ἀπὸ τὸν καρπὸν ἐνὸς δένδρου, καλουμένου ἀρτοδένδρου, ὃ καρπὸς οὗτος, ἀρτόκαρπος καλούμενος, τὴν εἰκονογραφίαν τοῦ ὁποίου βλέπουσιν ἐνταῦθα οἱ ἀναγνώσταί, ὁμοιάζει μὲ κερόνιον καὶ τρώγεται ἀφοῦ ψηθῆ εἰς κλίβανον ἢ εἰς τὴν χόδολην ἔχει δὲ γεῶσιν ψημένου ψωμοῦ ἀλειμμένου μὲ βούτυρον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης συνήθως τρώγουσιν ἄρτον κατασκευαζόμενον ἀπὸ σίτου, κριθῆν, ἀραβόσιτον, καλαμδόκιον, σίκαλιν, ἢ καὶ βρώμην, τινὲς, ὡς λ. χ. τὸ πλείστον τῶν Ἰρλανδῶν, οἱ κάτοικοι τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας καὶ μέγα μέρος τῶν Γερμανῶν τρέφονται μὲ πατάτας.

Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ζῆσθαι χωρὶς τροφήν περιέχουσαν ἄμυλον (ἄλευρον) ἢ εὐεργετικὴ χεῖρ τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐπιδαψιλεύσει τὸ ἀναγκαῖον τοῦτο συστατικὸν τῆς ὑπάρξεώς του εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆς γῆς ἐν εἰδει καρπῶν, ῥιζῶν, κόκκων, κλπ. ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴ πάσχη ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ὑπάρχει μηχανὴ τις, ἣτις κοσκινίζει καὶ ἀλέθει τὸν σίτον, χρισσαρίζει καὶ ζυμῶναι τὸ ἀλεύρι, τὸ κάμνει εἰς ψωμίαν, τὸ ῥίπτει εἰς τὸν φούρνον καὶ ὅταν ψηθῆ τὸ ἐβάλλει καὶ τὸ παραδίδει πρὸς πώλησιν χωρὶς νὰ βάλῃ ἄνθρωπος τὸ χεῖρ του. Ἡ μηχανὴ αὕτη κατασκευάζει πολλὰς χιλιάδας ἄρτων πᾶσαν ἡμέραν.

Καλὸν νὰ μάθῃ χωρὶς νὰ πάθῃ,
Πλὴν ἀφοῦ πάθῃ καθείς, ὅς μάθῃ
Νὰ μὴ γλιστρήσῃ πάλιν εἰς λάθῃ.

ΝΑΥΤΙΛΟΣ.

Ἡ εἰκονογραφία αὕτη παριστᾷ ζῶον θαλάσσιον ἀνήκον εἰς τὴν μεγάλην κλάσιν τῶν ὀστρακοθέρμων. Ὁμοιάζει ὡς βλέπετε, μὲ κοινὸν κοχλίαν (σάλιαγκαν.) ἀλλ' εἶναι πολλὸ περιεργότερον ἀπὸ τοῦτον εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ζωῆς.

Ὁ ναυτίλος δὲν ἔχει τὸ ἄνω μέρος τὸ πλατὺ, τῆς κόγχης τῶν ἀνοικτῶν ὅπως ἡ κοχλία, ἀλλὰ κλειστὸν, γεμάτων ὅμως ἀπὸ τρώπας· τὸ μέρος τοῦτο διαιρεῖται διὰ μιᾶς γραμμῆς χονδρῆς εἰς δύο μέρη: τὸ ὑπίσθιον τὸ στενωτέρον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλίγον ὑψηλότερον, καὶ τὸ ἐμπρόσθιον χαμηλότερον. Ἐπάνω εἰς τὸ ὑπίσθιον κατοικεῖ τὸ ζῶον, ὡς φαίνεται ἐπιτήδες ἐτέθη εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ τοῦ πανσόφου Δημοουργοῦ, διὰ νὰ δύναιτο νὰ διεκθύνῃ τὰς κινήσεις τοῦ μικροῦ του πλοιαρίου, ὡς ὁ ἠγαλιόδωχος κυβερνᾷ τὸ πλοῖόν του καθήμενος εἰς τὰ ὀπισθεν πλησίον τοῦ πηδαλίου.

Ἡ κόγχη τοῦ ναυτίλου εἶναι λεπτὴ ὡς χαρτίον, ἀλλὰ στερεὰ καὶ δίδει ἀρκετὸν εἰσόδημα εἰς τοὺς Κινέζους, οἱ ὅποιοι πιάνουσι τοὺς ναυτίλους, καὶ ἀφοῦ τοὺς καθαρίσωσι καλὰ, σκαλίζουν ἐπάνω εἰς τὰς κόγχας τῶν διάφορα ἀντικείμενα, τὰς φέρουν ἔπειτα εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς πωλοῦν μὲ πολλὸ κέρδος.

Τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ τὴν κόγχην ταύτην καὶ τὸ ὁποῖον κυρίως εἶναι ὁ ναυτίλος, συνίσταται, ἐκ τοῦ σώματος καὶ 6 ἢ 8 βραχιόνων, οἵτινες ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς βραχιόνας τοῦ ὀκτάποδος· οἱ δύο ἀπὸ τοὺς εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ μεμβράναν λεπτήν, ὅλοι δὲ ἔχουσι τοὺς λεγομένους μωζητήρας, τοὺς ὁποῖους οἱ μὲν ὀκτάποδες μεταχειρίζονται διὰ νὰ προσκολληθῶνται εἰς τοὺς βράχους καὶ νὰ κρατῶσι τὴν λείαν των, ὁ δὲ ναυτίλος δὲ ἄλλον σκοπὸν, τὸν ὁποῖον εὐθὺς θὰ μάθετε.

Ἀφοῦ οἱ εἶπον περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ μικροῦ ναυτίλου, πρέπει νῶρα νὰ οἱ ἀναφέρω καὶ μερικά πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μικροῦ μας ποντοπόρου.

Ὁ ναυτίλος δὲν κατοικεῖ, ὅπως οἱ κοινοὶ κοχλῖαι εἰς τὰ παραθαλάσσια, προσκολλημένος εἰς βράχους

καὶ πέτρας, ἀλλὰ ζῆ εἰς ἀνοικτὰς θαλάσσας, — εἰς τοὺς ὠκεανούς· δὲν τοῦ ἀρέσει ὁ περιορισμὸς—θέλει ἀνοικτὸν καὶ καθαρὸν αἶρα, καὶ ἀγαπᾷ νὰ παίξῃ μὲ τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ.

Ἐν ὅσῳ εἶναι τρικομία, ὡς καλὸς ναυτικὸς εὐρίσκειται ἀσφαλῶς ἀραγμένος εἰς τὸν βοθρὸν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπου εἶναι ἄκρα γαλήνη καὶ ἡσυχία. Εὐθὺς ὅμως ἀφοῦ πάσῃ τῇ θαλασσοταραχῇ, ἀναβαίνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὑψώνει τοὺς δύο βραχιόνας, οἱ ὅποιοι ἔχουσι τὴν μεμβράναν καὶ ρίπτει μερικoὺς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς κόγχης του· ἔπειτα στρέφει τὴν πρόμνην πρὸς τὸν ἀνεμὸν ἀνοίγει τὰ παντὰ του, ἤγουν τὰς δύο μεμβράνας, τὰς ὁποίας ὁ ἀνεμὸς φουσκώνει, καὶ διὰ τῆς βοηθείας τῶν ἄλλων βραχιόνων, τοὺς ὁποῖους μεταχειρίζεται ὡς κουπία καὶ πηδαλίον, διεκθύνει τὸ σκάφος του ὅπου θέλει, οὕτω δὲ ἐξακολουθεῖ ν' ἀπερνᾷ τὸν καιρὸν του διασκεδάζων ἕως οὗ βαρυνθῇ ἢ ἀρχίσῃ νὰ φυσᾷ ἀνεμὸς ἰσχυρὸς καὶ νὰ ὑψοῦνται τὰ κύματα καὶ τότε καταβιβάζει τὰ παντὰ του, πέρνει μέσα τὰ κουπία του καὶ καταβαίνει εἰς τὸν λιμένα του!

Ἄλλὰ, μὲν φαίνεται ὡς νὰ ἀκούω τιὰ ἐπὶ σᾶς νὰ ἐρωτοῦν, καλὰ· ἀλλὰ πῶς δύναιτο ν' ἀναβαίῃ καὶ νὰ καταβαίῃ εἰς τίσον μέγα βάθος ἐν τοιοῦτον μικρὸν καὶ ἀδύνατον ζῶον;

Ἴδου πῶς. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι εἶπομεν ὅτι τὸ ἄνω μέρος τῆς κόγχης του, τὸ πλατὺ, εἶναι κλειστὸν, ἀλλὰ γεμάτων ἀπὸ τρώπας· ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κόγχης ἐπομένως εἶναι κενόν· τῶρα, τὰς τρώπας ταύτας σκεπάζει μὲ τοὺς μωζητήρας μερικῶν ἀπὸ τοῦς βραχιόνους του, καὶ εἴαν μὲν θέλῃ νὰ καταβῇ εἰς τὸν βοθρὸν, ἀφίνει τὸ θαλάσσιον νερὸν καὶ εἰσέρχεται διὰ τῶν τρωπῶν καὶ γεμίζει τὸ κούφωμα, τὸ ὁποῖον γενόμενον τότε βαρύτερον βυθίζεται· εἴαν δὲ θέλῃ ν' ἀναστῇ ἀφαιρᾷ διὰ τῶν μωζητήρων τὸ ὕδωρ, γίνεται ἐλαττότερος καὶ ἀναβαίνει.

Πόσον ἀπλοῦς, ἀλλὰ πόσον θαυμαστὸς ὁ ὀργανισμὸς τοῦ μικροῦ τοῦτου ναυτίλου! ποῖος δύναιτο νὰ ἴδῃ ἢ νὰ ἀναγνώσῃ περὶ αὐτοῦ χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τὸν νοῦν του εἰς τὸν Πάνσοφον καὶ Πανάγαθον Δημοουργόν!

Εἶναι ὠραῖον θέαμα νὰ βλέπῃ τις μυριάδας τοιοῦτων ζῶων διαπλεόντων τὸν ὠκεανὸν μὲ τὰ λευκά, κίτρινα καὶ κόκκινα παντὰ των ἀπλωμένα! Ἐν ὄρα γαλήνῃ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὠκεανοῦ ὅσον δύναιτο νὰ ἴδῃ ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι σκεπασμένη μὲ τὰ μικρὰ ταῦτα ἀκότια.

Τιμὴ ἐτησίας συνδρομῆς τῆς Ἐφημ. τῶν Παίδων
Διὰ τοὺς ἐντὸς τοῦ Κράτους λεπ. 50.
Διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι δρ. 1.
Διὰ τοὺς ἐν Ἐξωτερῇ ἐν γένει » 3.